

Za docentkou Evou Opravilovou

S hlubokou lítostí oznamujeme, že dne 18. ledna 2025 po dlouhé nemoci zemřela doc. Eva Opravilová, CSc., významná osobnost českého i evropského předškolního vzdělávání, odbornice, jejíž celoživotní práce zanechala trvalou stopu v oblasti teorie a praxe vzdělávání dětí předškolního věku.

Profesní dráha doc. Opravilové byla po více než půl století spjata s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy. Od roku 1967 zde působila jako odborná asistentka, avšak teprve v roce 1990 se mohla habilitovat, neboť její odbornou kariéru přerušily politické postoje, jež nebyly v souladu s tehdejší režimem. Přesto se v náročných podmínkách dobové ideologizace společenských věd dokázala věnovat vědecké práci, která si uchovala nezávislost, odbornou poctivost i lidský rozměr.

Její publikační činnost je mimořádně rozsáhlá – zahrnuje více než 300 odborných prací, z toho 27 monografií. Tyto texty zásadním způsobem přispěly k etablování teoretických východisek předškolní pedagogiky a k jejich aplikaci v praxi mateřských škol a rodinné výchovy. Ve svých publikacích se obracela nejen k odborné veřejnosti, ale i k rodičům a dětem. Významnou součástí její práce byla rovněž popularizace – je autorkou scénářů televizních pořadů *Kostičky* (52 dílů) a *Modrovous* (15 dílů), určených dětskému publiku.

Zásluhou doc. Opravilové byl obor předškolního vzdělávání již v roce 1970 zařazen mezi studijní programy na Pedagogické fakultě UK, čímž se položily základy vysokoškolského vzdělávání učitelek mateřských škol. Po roce 1990 se podílela na koncepčním rozvoji oboru, zejména na vybudování samostatného teoretického pracoviště v rámci Katedry preprimární a primární pedagogiky PedF UK.

Významným přínosem doc. Opravilové je formulace filozofických základů současné předškolní pedagogiky, které staví na respektu k dítěti jako jedinečné bytosti s individuálními potřebami a dispozicemi. Tyto myšlenky se promítly do klíčových strategických dokumentů, na jejichž vzniku se podílela – zejména do *Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání* a do programu *Přípravného vzdělávání učitelek mateřských škol*.

Za svou práci byla v roce 2023 vyznamenána státním oceněním **Medaile Za zásluhy I. stupně**. O tom, že se docentkou Opravilovou utvářený obor – předškolní pedagogika – dále výrazně rozvíjí, svědčí mimo jiné

monotematické číslo 4/2014 Pedagogické orientace, které bylo tomto oboru a jeho čelné představitelce věnováno.

Odborná komunita ztrácí v doc. Evě Opravilové nejen mimořádně erudovanou a pracovitou kolegyni, ale také osobnost hlubokého lidského rozměru, která svým přístupem a étosem významně formovala podobu předškolní výchovy v České republice.

*Zora Syslová
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta,
Katedra primární pedagogiky*